

ДИАЛЕКТОЛОГИЯ

Г. К. Барилова (Луганськ)

УДК 811.161.2'282.2'373

ТЕКСТ НАРОДНОЇ ГРИ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Упродовж останніх десятиліть у слов'янознавстві помітно зріс інтерес до вивчення старожитностей. Тому актуальним є дослідження тематичних груп лексики, пов'язаної з традиційною матеріальною й духовною культурою. У загальнослов'янському контексті своєчасним є вивчення культури Слобожанщини як регіону, етнографічні та мовні особливості якого склалися на основі кількох етнічних єдностей.

Невичерпне джерело для етнолінгвістики становить діалектна лексика, до складу якої входять різноманітні тематичні групи слів, зокрема назви ігор. Це також фразеологізми, приказки, прислів'я, загадки, примовки; художні тексти; твори усної народної творчості (пісні, веснянки, гаївки, колядки, щедрівки, легенди тощо). В. Кононенко зазначає: „Цей багатоярусний, різноманітний матеріал включає настільки великий шар українського лексикону, настільки насичений етнологічним матеріалом, що його опрацювання відкриває перспективи нового бачення цих незліченних багатств, і передовсім у плані встановлення їх етнічної мовної основи” [Кононенко 1996: 8].

Мета статті – обґрунтувати необхідність дослідження тексту народної гри як етнокультурного феномену.

Ще до усталення об'єкта й предмета етнолінгвістики, визначення її статусу як мовознавчої дисципліни з'явилися праці, автори яких почали впроваджувати етнолінгвістичні засади (Б. Грінченко [Грінченко 1897], П. Іванов [Народні 2003; Этнографические 1897], В. Топоров [Топоров 1967], І. Манжура [Манжура 1890], М. Сумцов [Сумцов 1996], М. Толстой [Толстой 1983, 1995, 2003], С. Толстая [Толстая 1996, 2005], Д. Зеленин [Зеленин 1991] та ін.). В українському мовознавстві на сьогодні є чимало праць, у яких запроваджено етнолінгвістичні методи. Це роботи Г. Аркушина [Аркушин 1996], К. Глуховцевої [Глуховцева 2003], Г. Гримашевич [Гримашевич 2002], П. Гриценка [Гриченко 1990, 1996], Г. Доброльожі [Доброльожа 2003], В. Конобродської [Конобродська 2003, 2007], В. Кононенка [Кононенко 1996], В. Леснової [Леснова 1999], І. Магрицької [Магрицька 2003], М. Никончука [Никончук 2001], І. Ніколаєнко [Ніколаєнко 2000], Н. Хобзей [Хобзей 2002, 2003], Т. Ястремської [Ястремська 2003] та ін. Укладено атласи [Атлас 1984, 1988, 2001; Дзєндзелівський 1958 – 1960; Назарова 1988], з'явилися лінгвістичні та етнолінгвістичні дослідження різних говірок, зокрема гуцульських [Гуцульські 1997; Гуцульські говірки 2000], опубліковано Словник етнографічних термінів [Словник 2004].

Важливе місце в етнолінгвістиці посідають роботи сербських (Д. Айдачич [Айдачић 2007]) та польських (Є. Бартмінський та ін.

[Etnolingwistyka 1988 – 2004; Feliks Czyżewski 2001; Jan Adamowski 2001]) учених.

М. Толстой, за редакцією якого укладено етнолінгвістичний словник „Славянские древности” (М., 1995, 1999, 2004), поставив завдання „не просто зібрати разом і витлумачити релікти минулого, але й, наскільки це можливо, відтворити на їхній основі цілісну традиційну „картину світу”, світогляд давніх слов’ян, їхні космологічні, міфологічні, природні уявлення й вірування, виявити змістовні категорії середньовічної слов’янської народної культури, відображені в ній ментальні, моральні, соціальні стереотипи й цінності, її символічну систему” [Славянские 1995, 1999, 2004]. Ці завдання цілком відповідають питанням, які постають перед етнолінгвістикою як мовознавчою дисципліною.

Отже, комплексне вивчення явищ духовної культури „здатне забезпечити вирішення проблеми етимології явищ традиційної народної духовної культури” [Конобродська 2003: 40].

Особливе місце в дослідженні духовної культури Слобожанщини належить вивченню вербальних і невербальних складників українських народних ігор, у яких виявляється єдність між поколіннями однієї нації. Вони містять давні, традиційні, та нові елементи обрядовості.

Символіка народних ігор – це мовні знаки історії народу, культури, етнічних традицій; це мірило сили, відваги, мужності, хоробрості, спритності; утілення мрій про шлюб, сімейну злагоду та спокій, ритуальне уласкавлення долі; зв’язок людей з пращурами; це уособлення елементів трудового виховання, інтелекту нації [Потапенко 1997: 58]. Ігри, ігрища, забави є, безумовно, неоціненним скарбом загальнонародної культури. Вражає їхня кількість і різноманітність, що віддзеркалює матеріальну й духовну сутність людини. Можна здійснювати порівняльне вивчення гри, визначати спільне та відмінне в грі в різних народів, але заперечити, що в ній виявляється творча ініціатива гравця, узгоджена з колективними діями, не можна [Былеева 1985: 5].

Якщо зовсім недавно деякі ігри сприймали як частину календарного обрядодійства, то в наш час слід говорити про відділення їх від трудової діяльності та існування як самостійних, які належать до спортивних рухливих ігор („Кавуни”, „Просо”). Неповне усвідомлення тієї ролі, яку відігравали дитячі ігри й забави у виховному процесі, спричинило лакуни в дослідженнях.

Важко встановити час виникнення ігор узагалі й кожної окремо, проте можна точно стверджувати, що ігри та забави з’явилися дуже давно – ще в дохристиянську епоху, язичницьку добу. Люди вірили й обожнювали сили природи: небо, сонце, вогонь, землю, тварин, рослини тощо. Обряди й магичні дії виконували зазвичай дорослі для уласкавлення незвичайних (надзвичайних) магичних, інколи незрозумілих процесів (дій) природи та сил неба, води, вогню. У піснях,

танках, хороводах люди зверталися до різних сил природи з метою заворожування цих сил та духів [Лановик 2000: 110 – 111]. Такі обрядодійства залежали від пір року та етапу землеробських робіт (сівба, сіяння, вирощування, збирання врожаю). Весняні хороводні ігри та пісні вважають найдавнішими („Просо сіяти”, „Мак”, „Перепілочка”). Ігри з „імітацією вчинків і поведінки звірів, птахів ... могли виконувати роль оберегів, пов’язаних з тотемними культами предків-тварин” [Там само: 606], наприклад: „Ворон”, „Котик і мишка”, „Гуси” та ін. Процес переходу обрядово-магічних дій в ігри був тривалим. А такі ігри, як „Кузьмерки”, „Панас”, „Латка”, розвивали спритність, фізичну витривалість. Не менш цікавими є ігри на ерудицію, математичну точність, уважність, зосередженість („Жабка”, „Слишки”, „Рай”, „Креймашки”).

Донедавна фольклористи, описуючи різні жанри усної народної творчості, етнографи, вивчаючи етнічні риси, не брали до уваги специфіку мовного матеріалу, репрезентованого в записах народного мовлення. З іншого боку, невербальні одиниці не були предметом вивчення мовознавців. Тому виникла потреба системного підходу в аналізі традиційної духовної культури в єдності вербальних і невербальних складників, що й стало предметом вивчення етнолінгвістики.

Поява етнолінгвістики (від гр. *ethnos* – народ і лат. *lingua* – мова) як окремої дисципліни – закономірне явище в україністиці, адже це галузь мовознавства, що вивчає зв’язки між мовою та різними аспектами матеріальної й духовної культури етносу – міфологією, релігією, звичаями, мистецтвом, етнопсихологією [Українська 2004: 164]. Етнолінгвістику розглядають також як науку, яка вивчає мову як творчий продукт її носія, тобто етносоціуму, що породив мовний феномен – ключовий елемент і водночас рушій національної культури [Жайворонок 2007: 8].

Перші спроби поєднання етнографічних, фольклорних та лінгвістичних свідчень здійснив у другій половині XIX ст. О. Потєбня, який вивчав слово як явище культури, досліджував історію того чи того слова відповідно до сфери його використання. Сьогодні в центрі етнолінгвістики як науки перебувають проблеми взаємодії мови та культури, вивчення впливу етнокультурних, етнопсихологічних чинників на функціонування й розвиток мови [Жайворонок 2001: 48 – 63; Жайворонок 2007: 67; Кононенко 1996: 5].

Етнолінгвістика тісно пов’язана з іншими науками: етнопсихологією, етнологією, культурологією, фольклористикою, етносоціологією тощо.

Предметом вивчення етнолінгвістики є текст як елемент цілісної парадигми народної культури. Семантику тексту може бути виражено: 1) вербально; 2) невербально (акціонально, агентивно, реалемно, темпорально, локативно); 3) вербально й невербально (компоненти

дублювання) [Конобродська 2007: 32]. Одне й те саме явище може бути реалізовано різними засобами. Культурний текст поєднує в собі одиниці різних планів – невербального й вербального. Вербальні й невербальні знаки можуть по-різному співвідноситися: перебувати в повній відповідності, тобто вступати в синонімічні зв'язки, бути в антонімічних зв'язках, у мотиваційних відношеннях (невербальні складники стають мотиваторами вербального вираження). В. Конобродська стверджує: „Явище духовної культури становить систему міфологічно зумовлених та тематично, сюжетно й композиційно об'єднаних вербальних і невербальних магічних знаків. А етнолінгвістичний підхід до вивчення мови явищ традиційної духовної культури передбачає дослідження мовних елементів поряд із співвідносними немовними елементами в системі звичаю, ритуалу чи обряду, який розглядається як цілісний культурний текст” [Конобродська 2007: 34].

Не можна ототожнювати мовний і обрядовий тексти. Під поняттям обрядовий текст криється поняття культурний текст. Отже, культурний текст – це складна багатопланова конструкція, а функціонування предмета в обряді „зумовлене міфологічною символікою, що надає предмету властивостей знака” [Конобродська 2003: 34]. Виходячи з цього, культурний текст слід розглядати як систему таких знаків, які об'єднані між собою деякими рисами й за окремими особливостями протиставлені: це співвідношення, відповідність і взаємозв'язок вербальних і невербальних складників. Текст народної гри – це культурний текст. З одного боку, у такому тексті кожна деталь має конкретне значення, тому опис народної гри, та й саму гру, можна розглядати в аспектах акціональному, агентивному, реалемному, вербальному. З іншого, опис народної гри – це соціокультурний феномен, мовні особливості якого відображають менталітет мовців, їхню культуру, індивідуальні й соціальні особливості комунікативної ситуації та комунікантів, розмаїття історичної епохи [Серажим 2002: 353].

Отже, з лінгвістичного погляду опис народної гри близький до опису обряду, тому має багато спільних рис з обрядовим текстом і може бути предметом вивчення з етнолінгвістичного погляду.

Література

Аркушин 1996 – Аркушин Г. Л. Силенська гуторка / Г. Л. Аркушин. – Луцьк : Вежа, 1996. – 185 с.; **Атлас 1984, 1988, 2001** – Атлас української мови : у 3 т. – К. : Наук. думка. – Т. I. Полісся, Наддніпрянщина і суміжні землі. – 1984. – 498 с.; Т. II. Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі. – 1988. – 520 с.; Т. III. Слобожанщина, Нижня Наддніпрянщина, Причорномор'я і суміжні землі. – 2001. – 640 с.; **Былеева 1985** – Былеева Л. Игры народов СССР / Л. Былеева, В. Григорьев. – М. : Физкультура и спорт, 1985. – 267 с.; **Глуховцева 2003** – Глуховцева К. Д. Посестринство та його номінація в українських східнослобожанських говірках / К. Д. Глуховцева //

Діалектологічні студії 2 : Мова і культура / відп. ред. П. Гриценко, Н. Хобзей. – Л. : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2003. – С. 150 – 154; **Гримашевич 2002** – Гримашевич Г. І. Словник назв одягу та взуття середньополіських і суміжних говірок / Г. І. Гримашевич. – Житомир : Північноукр. діалектол. центр Житомир. держ. пед. ун-ту імені Івана Франка, 2002. – 184 с.; **Гриценко 1990** – Гриценко П. Ю. Ареальне варіювання лексики / П. Ю. Гриценко ; АН УРСР; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : Наук. думка, 1990. – 272 с.; **Гриценко 1996** – Гриценко П. Ю. Тексти як джерело дослідження чорнобильських говірок / П. Ю. Гриценко // Говірки Чорнобильської зони : тексти / упор. Гриценко П. Ю. та ін. – К. : Довіра, 1996. – С. 7 – 23; **Грінченко 1897** – Грінченко Б. Д. Етнографіческие матеріали, собраные въ Черниговской и сосѣднихъ съ ней губерніяхъ / Б. Д. Грінченко. – Вып. 2. Рассказы, сказки, преданія, пословицы, загадки и пр. – Черниговъ, 1897. – 390 с.; **Гуцульські 1997** – Гуцульські говірки : короткий слов. / відп. ред. Я. Закревська. – Л. : Б. в., 1997. – 232 с.; **Гуцульські говірки 2000** – Гуцульські говірки : лінгвістичні та етнолінгвістичні дослідження / редкол. Я. Закревська та ін. – Л. : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2000. – 367 с.; **Дзензелівський 1958 – 1960** – Дзензелівський Й. О. Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР (Лексика) / Й. О. Дзензелівський. – Ч. 1 – 2. – Ужгород : УжДУ, 1958 – 1960; **Доброльожа 2003** – Доброльожа Г. М. Красне слово – як золотий ключ : постійні народні порівняння в говірках Середнього Полісся та суміжних територій / Г. М. Доброльожа. – Житомир : Волинь, 2003. – 160 с.; **Жайворонок 2001** – Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика : деякі аспекти досліджень / В. В. Жайворонок // Мовознавство. – 2001. – № 5. – С. 48 – 63; **Жайворонок 2007** – Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика : нариси : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / В. В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2007. – 262 с.; **Зеленин 1991** – Зеленин Д. К. Восточнославянская этнография / Д. К. Зеленин. – М. : Наука, 1991. – 511 с.; **Конобродська 2003** – Конобродська В. Л. Курсова і дипломна роботи з етнолінгвістики / В. Л. Конобродська. – Житомир : Полісся, 2003. – 235 с.; **Конобродська 2007** – Конобродська В. Л. Поняття семантики в культурному контексті / В. Л. Конобродська // Етнолінгвістичні студії : 1. – Житомир : Полісся, 2007. – С. 23 – 37; **Кононенко 1996** – Кононенко В. І. Символи української мови / В. І. Кононенко. – Івано-Франківськ : Плай, 1996. – 269 с.; **Лановик 2000** – Лановик М. Українська народна словесність / М. Лановик, З. Лановик. – Л. : Літопис, 2000. – 614 с.; **Леснова 1999** – Леснова В. В. Номінація людини та її рис у східнословобожанських говірках : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / В. В. Леснова. – Запоріжжя, 1999. – 21 с.; **Магрицька 2003** – Магрицька І. В. Назви передвесільних обрядів у східнословобожанських українських говірках / І. В. Магрицька // Донець.

вісн. наук. т-ва імені Тараса Шевченка. – 2003. – № 4. – С. 178 – 186; **Манжура 1890** – Манжура И. И. Сказки, пословицы и т. п., записанные в Екатеринославской и Харьковской губ. И. И. Манжура / И. И. Манжура // Сборник Харьковского историко-филологического общества. – Т. 2. – Харьков, 1890. – С. 1 – 194; **Назарова 1988** – Назарова Т. В. Лінгвістичний атлас Нижньої Прип'яті / Т. В. Назарова. – К. : Наук. думка, 1988. – 160 с.; **Народні 2003** – Народні казки, зібрані Петром Івановим / упоряд. Ірина Нейло. – К. : ЕксОб, 2003. – 510 с; **Никончук 2001** – Никончук М. В. Поліська лексика народної медицини та лікувальної магії / М. В. Никончук, О. М. Никончук, В. М. Мойсеєнко ; Північноукр. діалектол. центр Житомир. держ. пед. ун-ту імені Івана Франка. – Житомир : Полісся, 2001. – 148 с; **Ніколаєнко 2000** – Ніколаєнко І. О. Структура й ареальна характеристика лексики традиційного ткацтва в українських східнословобожанських говірках : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / І. О. Ніколаєнко. – Запоріжжя, 2000. – 24 с; **Потапенко 1997** – Потапенко О. І. Словник символів / О. І. Потапенко, М. К. Дмитренко та ін. – К. : Народознавство, 1997. – 156 с; **Серажим 2002** – Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище : методологія, архітектоніка, варіативність (на матеріалі сучасної газетної публіцистики) : монографія / за ред. В. Різуна / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : КНУ імені Тараса Шевченка, 2002. – 392 с; **Славянские 1995, 1999, 2004** – Славянские древности : этнолінгвіст. слов. / под ред. Н. И. Толстого : в 5 т. – М. : Междунар. отношения. – Т. 1. – 1995. – 579 с.; Т. 2. – 1999. – 697 с.; Т. 3. – 2004. – 704 с; **Словник 2004** – Словник етнографічних термінів / уклад. М. В. Масловська та ін. – Житомир : Б. в., 2004. – 266 с; **Сумцов 1996** – Сумцов Н. Ф. Символика славянских обрядов / Н. Ф. Сумцов. – М. : Вост. лит. РАН, 1996. – 296 с; **Толстая 1996** – Толстая С. М. Этнолінгвістическое изучение Полесья : состояние и перспективы / С. М. Толстая // Полісся: мова, культура, історія. – К. : Б. в., 1996. – С. 47 – 54; **Толстая 2005** – Толстая С. М. Полесский народный календарь / С. М. Толстая. – М. : Индрик, 2005. – 600 с; **Толстой 1983** – Толстой Н. И. О предмете этнолінгвістики и её роли в изучении языка и этноса / Н. И. Толстой // Ареальные исследования в языкознании и этнографии : язык и этнос. – Л. : Наука, 1983. – С. 181 – 190; **Толстой 1995** – Толстой Н. И. Язык и народная культура : очерки по славян. мифологии и этнолінгвістике / Н. И. Толстой. – М. : Индрик, 1995. – 509 с; **Толстой 2003** – Толстой Н. И. Очерки славянского язычества / Н. И. Толстой. – М. : Индрик, 2003. – 624 с; **Топоров 1969** – Топоров В. Н. Из наблюдения над этимологией слов мифологического характера / В. Н. Топоров // Этимология 1967. – М. : Б. и., 1969. – С. 11 – 21; **Українська 2004** – Українська мова : енцикл. – вид. 2-е, випр., допов. – К. : Укр. енцикл., 2004. – 821 с; **Хобзей 2002** – Хобзей Н. В. Гуцульська міфологія : етнолінгвіст. слов. / Н. В. Хобзей. – Л. : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2002.

– 216 с; **Хобзей 2003** – Хобзей Н. В. Мовний простір міфологічних назв / Н. В. Хобзей // Діалектологічні студії 2. Мова і культура / відп. ред. Павло Гриценко, Наталя Хобзей. – Л.: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2003. – С. 53 – 63; **Этнографические 1897** – Этнографические материалы, собранные в Купянском у. Харьковской губ., (№ 1). Собрал П. Иванов // Этнографическое обозрение. Издание этнографического отдела Императорского Общества Любителей Естествознания, Антропологии и Этнографии, состоящего при Московском Университете / под ред. Н. А. Янчука. – М., 1897. – № 1 – 4. – С. 17 – 81; **Ястремська 2003** – Ястремська Т. Акціональний і номінативний аспекти пастушого обряду на Гуцульщині / Т. Ястремська // Діалектологічні студії. 2. Мова і культура / відп. ред. Павло Гриценко, Наталя Хобзей. – Л.: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2003. – С. 64 – 80; **Ајдачић 2007** – Ајдачић Дејан. Етнолінгвістика у Србији / Дејан Ајдачић // Етнолінгвістичні студії. 1. – Житомир: Полісся, 2007. – С. 67 – 74; **Etnolingwistyka 1988 – 2004** – Etnolingwistyka / pod red. Jerzego Bartmińskiego. – Т. 1 – 16. – Lublin, 1988 – 2004; **Feliks Czyżewski 2001** – Feliks Czyżewski, Stanisława Niebrzegowska-Bartmińska. Prace nad Atlasem etnolingwistycznym Pobuża w latach 1994 – 2001 // Język I kultura 2001 – Język I kultura na pograniczu polsko-ukraińsko-białoruskim / Redakcja Feliks Czyżewski. – Т. 3. – Lublin, 2001. – S. 253 – 260; **Jan Adamowski 2001** – Jan Adamowski, Jersi Bartmiński, Feliks Czyżewski. Atlas etnolingwistyczny Pobuża (Projekt) // Język I kultura na pograniczu polsko-ukraińsko-białoruskim / Redakcja Feliks Czyżewski. – Т. 3. – Lublin, 2001. – S. 243 – 252.

Барилова Г. К. Текст народної гри як об'єкт дослідження

У статті акцентовано увагу на тексті народної гри як об'єкті наукового вивчення. З лінгвістичного погляду опис гри близький до опису обряду, тому має багато спільних ознак з обрядовим текстом. Під поняттям обрядовий текст розуміють культурний текст, який поєднує в собі одиниці різних планів – вербального й невербального, тому опис народної гри розглядають в акціональному, агентивному, реалемному, вербальному аспектах. Опис народної гри – це соціокультурний феномен, мовні особливості якого відображають менталітет мовців.

Ключові слова: етнолінгвістика, гра, текст гри, обряд, вербальний, невербальний компоненти.

Барилова Г. К. Текст народной игры как объект исследования

В статье акцентируется внимание на тексте народной игры как объекте научного изучения. С лингвистической точки зрения описание игры близко к описанию обряда, поэтому имеет много общих признаков с обрядовым тестом. Под понятием обрядовый текст понимают культурный текст, объединяющий единицы разных планов – вербального и невербального, поэтому описание народной игры рассматривают в

акціональному, агентивному, реалемному, вербальному аспектах. Описання народної гри – це соціокультурний феномен, мовні особливості якого відображають менталітет мовлячих.

Ключевые слова: етнолінгвістика, гра, текст гри, обряд, вербальний, невербальні компоненти.

Barilova G. The Text of Public Game as the Object of Research

The text of public game as the object of research is analyzed in the article. From a linguistic point of view the description of the game is close to the description of the rite, so it has many common with ritual text. The concept of ritual text is considered as the concept of cultural text that combines units of different plans: verbal and nonverbal. Therefore the description of the game is considered in the actional, agentive, realemnal, verbal aspects. The description of folk game is a social and cultural phenomenon and its linguistic features reproduce the speakers' mentality.

Key words: ethnolinguistics, game, text of game, rite, verbal, non-verbal components.

Стаття надійшла до редакції 17. 11. 2012 р.

Прийнято до друку 21.12.2012 р.

Рецензент – к. філол. н., доц. Лєснова В. В.

М. О. Волошинова (Луганськ)

УДК 811.161.2'282.3

НОМІНАЦІЯ ОБРЯДОВОЇ ТА СВЯТКОВОЇ ЇЖИ В МОВЛЕННІ СЛОБОЖАН

За свідченням Л. Артюх, поява протягом останнього часу в традиційному харчуванні українців нових страв, напоїв, приправ, зумовлена посиленням міжетнічних контактів, відбивається переважно не на цілісній системі харчування українців, а на окремих її елементах і загалом не має руйнівного уніфікаційного впливу. Субстратний (глибинний, найдавніший) шар в українському народному харчуванні існує в багатьох елементах попри інтеграційні наступи цивілізації. Адстратний шар (зовнішні вкраплення) не має достатнього впливу, щоб порушити цілісність традиційної системи [Артюх 2005]. Це судження відомого етнографа й дослідниці традиційних страв і напоїв українців підтверджують дослідження східнослобожанських говірок, зокрема обрядово-ритуального компонента системи харчування. Кулінарія українців загалом і східних слобожан зокрема багата на страви, приготування яких за традицією приурочено до різних подій – весілля, похорону, свят календарно-обрядового циклу тощо. Так, вареники й млинці з сиром – обов'язковий атрибут Масляного тижня, до родинних свят, наприклад весілля, випікають пироги з різноманітними начинками,